

UREDNIŠTVO
IN UPRAVNIŠTVO
JE V LJUBLJANI.

POSAMEZNE
ŠTEVILKE PO 10
VINARJEV.

NOVA DOBA

NAROČNINA ZA
CELO LETO 8 K,
ZA POL LETA 4 K,
ZA ČETRTO LETO
2 K.
V LJUBLJANI S
POŠILJANJEM NA
DOM ISTI CENE.

GLASILO SLOVENSKE GOSPODARSKE STRANKE.

IZHAJA VSAKO SREDO IN SOBOTO. — ZA OZANILA SE PLAČUJE OD TROSTOPNE PETIT-VRSTE PO 15 H, ČE SE OZANILA TISKA ENKRAT, PO 12 H, CE SE TISKA DVAKRAT IN PO 8 H, ČE SE TISKA TRIKRAT ALI VEČKRAT. — DOPISE IZVOLITE FRANKOVATI. — ROKOPISOV NE VRAČAMO. — NA NAROCBE BREZ ISTODOBNE VPOŠILJATVE NAROCNINE SE NE OZIRAMO. — UPRAVNIŠTVU BLAGOVOLITE POŠILJATI NAROČNINE, REKLAMACIJE, OZANILA, T. J. ADMINISTRATIVNE STVARI.

Mlada stranka.

„Prikriti liberalci so, ne smemo jim zaupati“, pravi klerikalci in pričeli so že s psovanjem na nas. Stara grdobna „Slovenski Narod“ nas po stari svoji navadi blati in zaničuje bahato prezirljivo, ne pove zakaj, sam se ne vpraša zakaj; saj ne zna in ne sme drugače. Socialni demokrati nam očitajo, da se nagibamo na klerikalno stran; dokaz: „saj še niso klerikalizma napadli.“

Taki smo Slovenci! Te tri stranke imamo po slavnem in priljubljenem vzgledu naših sosedov tujcev. Druge tudi za nas ne eksistujejo. Zakaj bi ne bili zadovoljni z eno ali drugo teh, če so celo „visoko nad nami stoječi“ Nemci z njimi zadovoljni. Vzgojeni v odvisnosti in nesamostojnosti tlačimo naš razvoj z vso silo v smeri, ki smo jih prevzeli od tujcev, ki naš razvoj samo ovirajo. Če kdo pričakuje, da bomo razvili prej ali slej, kako od teh sicer tujih, nam pa vendar edino znanih strankarskih zastav — zaman čaka. Nastopili smo popolnoma samostojno pot svoje narodnosti.

Politika je sodelovanje v svrhu, da se boj za obstanek olajša in napravi uspešnejši, seveda samo za pripadnike dotične politične struje. Politika je torej sodelovanje v svrhu gospodarskih koristi pripadnikov stranke. Za sodelovanje neobhodno potrebno je medsebojno razumevanje, ki ga more posredovati le govor, tu pa tudi le na podlagi skupnega jezika. Skupni jezik in sorodnost v smeri razvoja nahajamo edinole v isti narodnosti. Skupna narodnost mora torej biti podlaga stalnega sodelovanja.

Ker nas Slovenci na celi črti gospodarsko izkoriščajo tujci, nam mora uspešen boj zoper tujce že sam ob sebi prinašati le velikanske koristi. Ker smo pa majhen narod, moramo velik del svojih moči angažirati v tem boju; za to nam tudi medsebojni strankarski boj more edinole škodovati. Vsak uspeh v boju zoper tujca ima le pomen, če prinaša gospodarskih koristi.

Vsaka stranka ima le toliko veljave in pomena kolikor prinaša gospodarskih koristi za njene pripadnike.

Torej redno in povsod le gospodarske koristi, kaj nam je potem potreba različnih stank, če želijo vse isto? Zakaj bi morali biti liberalci ali klerikalci ali socialni demokrati? Zakaj po ovinkih in ne naravnost na cilj. Zakaj se mora potrošiti toliko moči v stran in ne naprej?

Gospodarske koristi so naš skupen interes, ta nas lahko združuje vse.

Vse drugo dobro na svetu je v tem zapopadeno. Vse, kar namerava kaka stranka več, more le biti v škodo druge in zaradi reakcije tudi v škodo lastne stranke.

Vse to je jasno kakor beli dan, vsakdo mora uvideti, da imamo prav in vendar hodi večina še po drugih potih. To pa le zato, ker smo vsi skozi in skozi vzgojeni v tujem duhu, ker se udajamo tujemu vplivu popolnoma, ker še celo svoj razvoj silimo v tujo smer.

Narod je organiziran, vsak organizem ima svojo smer razvoja. Smeri razvoja tudi sorodnih organizmov vedno divergujejo; čim manj so si sorodni, tem večja divergenca. Skupnih smeri ni; to je naravni zakon, ki se kaže ravno tako v razvoju človeštva kakor v vsej ostali naravi.

Krenili smo torej svojo pot, naravnost proti cilju. Za gospodarske koristi se nam gre in za drugega nič. Kdor je v drugi stranki in želi isto in dela tudi v tem zmislu je pravzaprav naš. Kdor je v drugi stranki in je pošten nam ne bode nasprotoval, ker mora tudi on želeli le isto.

Naša politika je toraj sodelovanje v svrhu gospodarskih koristi.

Če hoče biti sodelovanje trajno, morajo biti uspeha deležni vsi pripadniki, mora biti torej podlaga demokratična. Uspeh pa mora biti tudi pravično razdeljen, drugače odpadejo prej ali slej prikrajšani pripadniki; smer mora biti torej socialna.

Poudarjali smo gori potrebo medsebojnega razumevanja za sodelovanje, iz česa sledi potreba skupnega jezika. Pripomniti moramo, da skupni jezik popolnoma ne zadostuje za razumevanje, treba je zato tudi, da je nivo govora ali z drugimi besedami nivo izobrazbe po možnosti isti ali pa da se saj vedno bolj in bolj približuje. To se lahko doseže s tem da se ali splošno izobrazbo dviga proti višini onih, ki stojijo najvišje, ali pa da se jih tlačijo na nivo najnižje stoječih; oboje se vrši v politiki. Da smo za prvo pot, sledi iz našega stremljenja po gospodarski koristi, ker izobrazba uči spoznavati in rabiti boljša sredstva za gospodarski napredek.

Potom trezne in mirne misli prišli smo do tega svojega prepričanja, uveljavljati ga pa hočemo z veseljem, živahnim delom.

Prepričani smo, da leži v prihodnosti naša zmaga. Vse pa kaže, da bodo čiste gospodarske stranke, stranke prihodnosti sploh.

Že so tudi na Dunaju, v središču vse avstrijske politike, nastopili „mladi“.

Tudi tu se je ustanovila čista „gospodarska stranka“; z veliko živahnostjo nastopa, z vso agilnostjo posega že v sedanji volilni boj; za sedaj še brez upa zmage ali prepričana, da je prihodnost njena.

Le pod tem geslom se bo tudi naše delo otreslo strasti, postalo bo resnejše, mirnejše in zato uspešnejše.

Veselo na delo mladi!

Za lepe besede in pene.

Kdor bi ne poznal dejstvenih slovenskih razmer, in bi mu bil poznat samo naš domači politični boj, moral bi priti do prepričanja, da se nam Slovencem izvrstno godi. Drugod je v navadi, da se ljudje najprvo dobro nakosijo, in da se potem stoprv prično kregati za nebesa. Pri nas stoji stvar narobe: pri nas se vojskujemo za ali proti nebesom s praznim žepom in praznim želodcem.

Tujci pa niso tako nepraktični kakor mi. Razmotri vanja o svetovnih naziranjih prepuščajo svojim profesorjem, ki se v korist in slavo naroda lahko kregajo o takih vprašanjih, kolikor se jim ljubi. Sami pa gredo na lov in skušajo poizvedeti, kje in kako bi bilo zanje dobiti kaj plena.

Na Slovenskem, zlasti na Kranjskem gotovo nima nikdo bog ve kaj iskati; dokaz temu je že to, da smo se brez vsega boja znali obvarovati židovske invazije.

A kar se je dalo dobiti iz dežele, na katerikoli način je bilo možno izsesati iz nje kaj denarja, je dosegel Nemeec. Slovenci nismo nikoli poznali narodne politike, a od vseh časov sem smo imeli politiko oseb in prvakov, politiko lepih imen. Tisti Bleiweisi, ki so nam poveljevali nekdanj, poveljujejo nam še danes, in tudi ondi, kjer so izginila nekatera imena, pojavila so se druga, stvar pa je ostala ista vse čase.

To srečno politiko „lepih imen“ imamo tudi zahvaliti, da smo nekoč izgubili iz svojih vrst barona Žveglja in Karla Dežmana, oba eminentno nadarjena človeka in izvrstna politika. In z njima je bila za nas za vse večne čase pokopana kranjska hranilnica, industrijska družba in

LISTEK.

Atila.

Avgust Strindberg.
(Konec.)

— Mi moreš dati iglo? je vprašala. Rada bi šivala. Serkas ji je dala iglo, a ta je bila premajhna. Hotela je večjo. Izbrala si je najdaljšo. Utaknila si jo je za nedrje in ni šivala.

V tem trenutku se pokaže pri vходу bitje, ki je bilo tako nepopisno grdo in tako zlobnih oči, da je menila Ildika, pred njo stoji demon. Bil je črn kakor Libijci iz vročih afriških puščav, glava je tičala kakor na želodcu, kajti prsi ni bilo videti nobenih. Bil je pritlikav in grbav, ime mu je bilo Hamilkar, po poklicu dvorni norec Atilov. Ni bil tedaj dovtipnež, ampak naivna prismoda, ki je veroval vse, kar se mu je natvezilo; zato so ga tudi vsi dražili.

Ni izpregovoril besede. Izročil je le pismo Serki in potem izginil.

Ko je Serkas pismo prečitala, je prebledela. V divji jezi ni mogla pričeti kakega pogovora, ampak je le pela:

Tiger lide levov sled . . .

— Ildika, dobila si prijateljico! se ji je naposled izvilo iz prs. Prijateljico imaš tu, v tej sobi, pri tebi stoji, na tvojih prsih! . . .

In vrgla se je mlademu dekletu iz Burgunda okrog vratu. Plakala je in vmes se je včasih zasmejala.

— Dajte mi svojo iglo, svojo dolgo lepo iglo, rada bi jo vdelala; ne, zbrusiti ji hočem konico; ne, zabodem jo v šivankino blazinico; ne, hočem jo namočiti le v svoji steklenici za dišave, v prav posebnih dišavah, in potem zašijeva skupno tigru žrelo, da ne bo mogel nikdar več ugrizniti! Siddi Kur! Siddi Kur!

— Daj, da prečitam tvoje pismo, jo je prekinila Ildika. — Ti ne moreš! Povem ti njega vsebino! — On, naš poglavar zopet snubi hčerko kralja Valentina, lepo Honorijo in preti ob tej priliki nas vse druge sežgati, kar imenuje pripraviti nam časten pogreb.

Mesto odgovora ji je segla Ildika v roke.

— V tej noči torej! Z enim samim sunkom z iglo zgubi svet svojega strahovalca. — — — — —

Edeko in Orest sta se vsedla v odkazanem jima prostoru. Nato sta počivala. In ko hočeta na sprehod, so bile vse duri zaprte.

— Kaj sva jetnika? Sva prišla v past? je vprašal Rimljan.

— In nobene hrane nama niso predložili, je odgovoril Edeko.

Tu se je čulo od sunaj:

— Zadavimo oba; pač najkrajša pot.

— Mislim, da je bolje, če kolibo zanetimo. Oni dolgi je močan . . .

— In oba sta mislila, da ju nihče ne razume.

Tesno je pri srcu postalo obema v kolibi. Nista imela čiste vesti. Bala sta se, da jima bije zadnja ura.

Tu se odpre lina v steni in skozi luknjo pogleda dvorni norec Hamilkar s svojo grozno glavo.

— Ali si hudič ali nisi, odgovori nama na nekaj vprašanj! je zaklical Rimljan.

— Govorita gospoda! je dejal zamorec.

— Sva jetnika? Kako da ne vidiva vašega kralja? Med tem je pogledal skozi luknjo princ Elak, sin kralja Atila.

— Kralja moreta videti šele danes pri večerji, je dejal princ. Obraz se mu je zlobno režal.

— Dotlej naj stradava?

— Mi imenujemo to post. In tako se postimo tudi drugi, kadar se pripravlja velika pojedina, da moremo potem tem več zaužiti.

— Tudi iz kolibe ne moreva?

— Ne! je dejal princ. V izrazu njegovega obraza je ležalo nekaj premeteno-mešetarskega: Šegam tujih držav se je treba privaditi.

Nato se je luknja v steni zopet zaprla.

— Kaj meniš, se nama gre za življenje? je vprašal Edeko.

še marsikaj drugega, kar bi obveljalo sicer kot naroden, a je postalo nam najbolj sovražni institut. Dobrim pozérjem je Slovenec vedno rad sedel na lim in prav nič se ni pomišljal vzeti s tehtnice zlatopenasto frazo, pa naj je stokrat vedel, da leži na drugi veljavno zlato.

Ta boj za pene te ali one tvorniške marke, ta boj za namišljene zaklade pa traja še vedno in je tako lepo razvit, kakor nikjer drugod ne na celem svetu. In nastopi govornik katerekoli stranke, vsak hvali svojo marko in vsak pozivlje na boj proti drugi.

Nemec pa zida svoje okope počasi, a premišljeno in sigurno krog srca slovenske zemlje, krog Ljubljane. Tako so nastali fóri, odkoder polaga Nemec svoje mine in kamor je nastanil svoje posadke vsepovsod po deželi: na Jesenicah, v Domžalah, v Vevčah itd. Ne dolgo, in zajeti bodemo na vseh koncih in krajih. A kaj če to —? — če veruješ v Nemstvo ali v Slovenstvo — glavno vprašanje je: ali veruješ v nebesa ali ne!

A tudi v središču Slovenstva, v Ljubljani sami, kako stoji tukaj stvari? Še danes nima Ljubljana po zaslugi za in protinebeških naših politikov samoslovenskih pouličnih napisov, da ne govorimo o privatnih napisih, ki dajejo mestu vse drugo, nego slovensko lice. Zakaj, če se kaj takega godi na zelenem lesu, kaj naj se potem godi na suhem? Naši „naprednjaki“ se družijo v svojih zakonitih gostilnah z najzagrizenejšimi nacionalci, naša inteligenca spremlja s posebno naslado plitve nemške „gasenhaverje“, kadar jih igra pri javnih koncertih godba; naše ženstvo čuti, misli in govori nemško v trenutku, ko čuti, da ji gre naslov gospodične ali gospe. Nemec bojkotira vsakega Slovenca, vsakega trgovca in obrtnika; tvarja med seboj zdravniške, odvetniške, profesorske in druge gospodarske krožke, „ringe“ imenovane — Slovenec pa znosi svoj zadnji denar Nemu siloma v prodajalno. Sredi Ljubljane vzdiguje se skrajnega nemškega nacionalca Mahra trgovski institut, ki bi izhajati ne mogel niti leto dnij, če bi ga ne redil slovenski in slovanski denar — a Slovencem se še oči ne odpro, rajše čakajo še s svojo gospodarsko osamosvojitvijo do popolnega svojega propada.

Čemu tudi? Razmišljajo za nas naši politiki in naši časopisi, in razmišljajo bodo dotlej, da pride zadnja slovenska hiša na beraški boben. Kupil jo bo Nemec, prepisalo se bo ime, napisov niti ne bo treba spreminjati — ker so že sedaj nemški. Na pragu bo jokal Slovenec, na nohtih pa se mu bodo lesketali zadnji ostanki zlatih pen dotlej, da mu jih ne zatemni čas, in ga oropa zadnje njegove iluzije: da so bile saj pristne. —i—

Politični pregled.

K razmeram v Makedoniji.

Makedonija je danes še turska pokrajina — odtod take razmere v tej deželi. Potikajo se okrog srbske, bolgarske, albanske, grške in turske čete, preganjaje drug drugega. Po vztočnih pojmih seveda to ni nič posebnega, ali nam zapadnim Evropejcem so vendar take dan za danom se ponavljajoče vesti grozne.

V Skopeljskem vilajetu v okrožju 20.000 prebivalcev velikega mesta Velesa (turski Nöprülü), kjer stanujejo skoro izključno le Bolgari, se je prikazala 200 do 300 mož močna srbska četa. Pri vasi Smilovec zadene na neko bolgarsko četo, ki je bila za polovico manjša. Vnel se je hud boj, pri katerem je bilo več oseb ubitih, precej ranjenih, posledice boja bi bile gotovo še hujše, da se ni bližala v istem času kompanija turskih vojakov.

(Svoj čas so bila v teh krajih huda preganjanja Bolgarov po Srbih. V sled intrig grških škofov so Turki mnogo Bolgarov vrgli v ječo. Ta preganjanja v šestdesetih letih so imela zgolj cerkveni značaj.)

— Kdo ve! Atila je poosebljena pretkanost. Kaj se ne spominjaš, kako je storil s pismi svojim zaveznikom? Poslal je Diterihu, kralju Gotov, list, v katerem ga prosi za zavezništvo proti Rimljanom kot skupnim sovražnikom; in istega dne je poslal pismo tudi v Rim, kjer jih prosi za pomoč proti Gotom. Slepništvo je prišlo ob pravem času na dan in Atila je obsedel med dvema stoloma.

— Kakor da je neumrjoč! Drugače bi moral biti v teh nešteti vojskah že davno ubit ker jezdi, kot prvi v boj.

Tako sta bila zaprta do večera. Ob mraku se odpro duri in obrednik ju pelje v dvorano, kjer se je imela vršiti slavnostna pojedina.

V veliki dvorani je stalo nebroj miz in stolov, pogrnjenih z dragocenimi preprogami. Servirane so bile samo zlate in srebrne posode. Gostje so bili vsi navzoči, a med njimi niti enega obraza, ki bi ga naša znanca poznala. Zaman sta gledala, kje je ženin s svojo nevesto.

Ko so bili gostom sedeži odkazani, je nastalo po dvorani rahlo mrmranje. Poluglasno so se sprašavali navzoči, kdaj se prikaže veliki kralj.

Orest in Edeko sta gledala po stenah, ne da bi mogla zapaziti, kje se zgodi ta čudež, ti naivni in premeteni moške so hoteli najbrže družbo presenetiti na kak način.

Nenadoma je skočila vsa družba na noge. Zagrinjalo v zadnjem koncu dvorane se je odgrnilo. Na vzvišen es-

Iz Srbije.

V srbski skupščini je na dnevnem redu debata o državnem proračunu. Znano je, da porabljajo poslanci to priliko kaj radi k splošnim kritičnim opombam državne uprave.

Tudi v Srbiji so se delali ob tej priliki vladi mnogovrstni očitki.

Gotovi srbski krogi so se nedavno tega zelo živo zanimali za dogodke v Bosni in Hercegovini — in naša žalostna uprava v teh dveh okupiranih deželah je lahko dajala obilo povoda takemu zanimanju — in v ta namen sklicevalo po Srbiji velike tabore, kjer se je prav glasno protestiral proti avstrijskemu režimu v Bosni in Hercegovini. Naši vladi seveda ti mitingi niso bili po volji in je to nevoljo tudi Srbiji na primeren način pokazala. Prva posledica tega je bila, da je srbska vlada vsem uradnikom take protestne shode strogo prepovedovala; kmalu nato pa je take mitinge sploh prepovedala. Zaradi tega ji je eden izmed poslancev očital, da deluje proti volji naroda.

Ravno tako kakor za vse druge balkanske države je tudi za Srbijo velike važnosti makedonsko vprašanje. V Makedoniji živi mnogo Srbov, vendar ti od turske vlade niso priznani kot enakopravni Bolgarom in Grkom. V Turčiji je namreč vsaka narodnost priznana šele tedaj, če ima svojega (narodnega) cerkvenega poglavarja. Srbi pa nimajo tamkaj nobenega svojega patriarha, zato zahtevajo od vlade, naj posreduje pri Turčiji, da se zopet ustanovi patriarhat v Peču. (Peč, turski Ipek, leži blizu črnogorske in novopazarske meje.) Kajti pričakovati je, da se reši makedonsko vprašanje po načelu narodnostne avtonomije in če Srbi ne skrbijo, da se prizna srbska narodnost v Makedoniji, tudi ne srbsko avtonomijo v tej deželi ne bo misliti.

Konstantin Petrovič Pobjedonoscev †.

V starosti 80 let je umrl v Peterburgu mož, ki pomenja za Rusijo 25 let državne zgodovine: to je bivši duhovnik, kasnejši publicist, vseučilišni profesor in glavav sv. sinode Konstantin Pobjedonoscev.

Izredno dobrega spomina, ostrega duha, spreten govornik, vztrajen človek, neizprosni sovražnik obveznemu šolskemu pouku, nasprotnik parlamentarnega življenja, pobijalec vsake demokratske misli — to je bil Pobjedonoscev, vzgojitelj enega carja, prvi svetovalec treh vladarjev zapored.

Ko je padel car Aleksander II., kot žrtev atentata, se je odločila ruska politika v Pobjedonoscevem zmislu proti naprednjaški Lariš Melikova. Združili so se trije stari reakcionarci grof Dimitrij Tolstoj, Katkov in Pobjedonoscev: v njih rokah je ležala usoda cele države.

Prepirala sta se pred več nego 25 leti grof Loris Melihov in Pobjedonoscev zaradi svojih nazorov, in ko je branil izredno duhoviti pop svoje nazadnjaške misli proti svobodoljubnim reformam Melikova, je zaklical Pobjedonoscev grofu: „Čas nama dokaže, kdo je imel prav — jaz ali vi!“ In čas je res dokazal, a ne tako kakor je mislil Pobjedonoscev.

Lahko rečemo, da ni bila izdana v zadnjem času nobena postava, nobena reforma, noben manifest, ki ga ni odobril prej Pobjedonoscev. Česar on ni hotel — tega tudi carji niso izvršili. Kajti boj z njim je bil hud, njegovo znanje je bilo preobširno in prevsestransko, da bi vsaj navidezno ne pobil svojih nasprotnikov v kronskih svetih. Neizmerno je nasprotoval tudi ustanovitvi dume — ali zunanji (finančni) povodi so bili hujši nego domači vpliv starega popa.

Lani novembra meseca lahko rečemo, je bil padeč Pobjedonosceva že očitven. Umakniti se je moral iz sv. sinode, duma se je zbirala pred njegovimi očmi, in ker

tradi je sedel majhen neznan mož, sam za svojo mizo. Pred seboj je imel lesen bokal, poleg sebe mehko otomano. Sedel je nepremično, niti z očmi ni trenil.

Malo spodaj je stal njegov minister, Grk Onegezij, ki je gledal samo na svojega gospoda, ki se je zdelo, da govori samo s svojimi pogledi.

Minister je dal z roko znamenje in gostje sedejo za mize.

Atila je ostal mirno na svojem sedežu: noge je imel prekrižane, z desno roko je počival na mizi. Nikogar ni pozdravil, za pozdrave se ni zahvalil.

— Ne vidi nas! Samo pokazal se nam je! je šepetal Orest.

— O pač nas vidi!

Onegezij je bral iz Atilovih očij povelje; dvignil je s palico; nastopil je pesnik z nekim orodjem, ki je bilo slično harfi in bobnu obenem. Ko je udarjal nekaj časa po strunah in koži, je pričel recitirati pesem o slavni činih Atila. Pripovedovanje je bilo pretirano in stvar bi bila od sile dolgočasno, da ni družba ob vsakem refrenu pomagala in pri tem udarjala s svojimi meči na mize. Pevca je slikal bitko na Katavnskem polju kot častno, ali neodloženo bitko.

Ko so gledali tuje tako nekaj časa tega neznanega junaka v preprosti usnjeni opravi, se jih je polasčevalo ravno isto nepremagljivo spoštovanje kakor vseh onih, ki so stali kdaj pred Atilo.

carji niso dovolili državi reform, so si delale le-te pot samolotno v podobi revolucije.

Režim reakcionarnosti v Rusiji je izgubil svojo najsilnejšo oporo. Atentatu Pleveja in velikega kneza Sergija, s katerima je bil Pobjedonoscev v tesni zvezi, je sledila smrt Konstantina Petroviča Pobjedonosceva. Stari politični možje v Rusiji padajo kot žrtev atentata, drugi se prestajeni umikajo v pozabljenost, tretji umirajo pod pezo svojih let — in tako se odpira polagoma mladi Rusiji veselejša perspektiva.

Cenjene naročnike, katerim se pomotoma niso poslale vse številke „Nove Dobe“, prosimo naj jih reklamirajo. Naročnino, reklamacije in inseratne stvari blagovolijo naj se pošiljati upravnistvu „Nove Dobe“ v Ljubljani. Časniške reklamacije so poštnine proste; zadošča, da se napiše na list naslov upravnistva, naslov naročnika in številko, ki je kdo ni dobil, ter zažene listek v poštni nabiralnik.

Dnevne vesti

a) domače.

— Dr. Šusteršič — ekscelenc. Da je dr. Šusteršič prav resen ministrski kandidat, je javna tajnost. Te dni pa je objavil „Rdeči Prapor“ sledečo notico: Nedavno tega je listonoša prinesel dr. Šusteršiču v Ovijačevi hiši večje število pisem in drugih korespondenc. Advokatova boljša polovica ga ljubeznivo sprejme, mu odvzame pisma, pa jih v veliki naglici prebrska, kakor bi nečesa iskala. Menda ni zaželenega lista našla, kajti na pol v stran obrnjena, smehljaje se, reče listonoši: „Na, hoffentlich werden Sie uns bald einen Brief bringen mit der Aufschrift „Exzellenz!“ (No upajmo, da nam prinesete kmalu pismo z naslovom ekscelenc. — Ta naslov dobe ministri, deželni predsedniki itd.) Ne spodtkamo se ob tem, da je soproga voditelja „Slovenske L. S.“ nagovorila listonošo v nemškem jeziku, zanima nas pa, kakšne želje gojita dr. Šusteršič in njegova boljša polovica vzlic temu, da je prvi na znanem shodu na Starem strelišču v Ljubljani dne 4. januarja 1903 se izjavil: Da se mi ne bo očitalo da igram demagogijo, slovesno izjavljam, da se takoj umaknem s političnega pozorišča, kakor hitro bo ljudstvo dobilo to pravico! Takrat voditelj slovenskih klerikalcev se ni slutil, da pride to tako kmalu!

— O Šusteršičevem shodu v Ribnici smo dobili obširno poročilo, ki ga priobčimo v prih. številki. Na shodu, kjer je bilo do 400 samih somišljenikov S. L. S., so skoro soglasno obsodili vodstvo S. L. S. ter njegovo nedemokratsko postopanje. Soglasno so odklonili kandidaturu od vodstva jim usiljenega kandidata Jakliča.

— Pri ljubljanskem škofu je bila deputacija iz Sore, ki ga je naprosila, naj župnega upravitelja Brajca še do Velike noči prestavi iz Sore. — Sora je znana vsled krvavih dogodb, ki so se vršile tam lani, ko so orožniki z bodali razgnali množico, ki je čuvala svojega župnika Berčeta. Berce je danes upokojen in živi v Ljubljani, Sora pa je dobila za župnega upravitelja kaplana Brajca, ki je kriv mnogih zdražb.

— Slovenske tvrdke v Ljubljani. Pod tem naslovom priobčeni dopis v predzadnji številki je hotel pribiti, da samo v tem dopisu imenovane tvrdke so v trgovskem registru vpisane slovenski ali slovensko-nemški ali nemško-slovenski. Vse druge v Ljubljani obstoječe tvrdke so vpisane samo nemški. Med temi je več kot polovico takih, ki se štejejo za Slovence, a mi smo jih

Več kot ničemurnost je ležalo v tem samosvestnem miru, to očitveno preziranje vsega in vseh. Gostje so mu videli obraz le od strani; v oči ga je mogel videti samo minister.

Ko je bil slavospev končan, je dvignil Atila svoje leseno čašo, in ne da bi komu napil, je lahko pomočil ustnice v tekočini.

Toda to je bilo splošno znamenje. In vino se je nalivalo gostom v srebrne in zlate posode neprestano. Vsake čaše je bilo treba izprazniti, ker kralj je imel posebno veselje, kadar je stal trezen med pijano družbo.

Nekaj časa nato nastopi zamorec Hamilkar s svojimi glumami.

Tu se dvigne veliki kralj, obrne gostom brbet in se zlekne pootomani. Ali v vsaki njegovi kretnji je bilo polno dostojanstva. Ko je ležal tako na mehkem divanu, vtopljen v misli, kolena skrčena, roke pod tilnikom, oči uprte v strop, je celo imponiral.

— Ali nevesta in svatba? vpraša Orest enega izmed hunskih gostov.

— Pri nas ne govorimo o ženskah; kaj naj jih pripeljemo mar v to družbo? je odgovoril Hunec.

Pitje se je nadaljevalo, le jestvin ni bilo predloženih nobenih. Družba je pričela kmalu prepevati in udarjati ob mize. Sredi pijančevanja in ropota, se je po dvorani za-

zaradi vpisa v nemškem jeziku šteli za Nemce. Prihodnjič jih morda objavimo imenom. — Toliko v pojasnilo gospodu dopisniku, ki nas je opozoril na tvrdko Benedikt v Prešernovih ulicah. Mož je Nемеc ali, če je rojen Slovenec, nemškutar. Še nikdar kaj drugega ni bil, tudi takrat ne ko je sedel v občinskem svetu ljubljanskem. Narodnostno prepričanje sodimo najboljšje po tem, kako dotičnik živi v svoji rodbini, v kakšnem duhu vzgaja svoje otroke. Ako vzgaja svoje otroke v strogo nemškem duhu, ako v svoji rodbini govori izključno nemški (kakor to dela tudi Benedikt), a na zunaj kaže Slovenca, potem že vemo zakaj to dela. S takimi dvoživkami proč od nas! Pa Slovenci so že taki, da vsakega tujca, ki se jim zna laskati, pritiskajo na sree; izsesava jim kri z najljubeznivejšim obrazom in mi verujemo temu obrazu, izkoriščanja pa nočemo občutiti. Gorje nam, ako ne bomo pričeli postopati drugače. Benedikt n. pr. je vzela pod svojo streho „Mestna hranilnica ljubljanska“. „Celjska mestna hranilnica“ bi „napram slovenski tvrdki prav gotovo ne bila postopala tako. Zanimivo bi bilo torej izvedeti, kaj je nagnilo ravnateljstvo „Mestne hranilnice“, da je prepustilo Benediktu enega najlepših prostorov za trgovino, za katerega so se, kakor se nam poroča, potegovali slovenski trgovci.

— **Simon Gregorčič — čegav je? in nobenega konca.** Zdaj ko je umrl ta veliki slovenski lirik, ga hočeta obedve stranki — liberalna in klerikalna — dekretirati zase. Jasno je, da je Gregorčič last vsega naroda slovenskega, bodi klerikalec, bodi liberalce in nikdar ne ene stranke. Gregorčič je pel vsemu narodu svoje pesmi in ne samo za klerikalce, katerih tedaj, ko so izšle njegove prve pesmi, pravzaprav niti nikjer ni bilo! Kako strupeni so si v tem boju razni listi, nam spričuje tudi sledeča „Slovenčeva“ notica: „Slovenski Narod“ bi rad Gregorčiča izrabljal v svoje umazane namene, dasi je Gregorčič odločno obsojal „Narodovo farško gonjo“ in tudi volil proti slovenskim „liberalcem“. Noben klerikalec pa ni padel tako daleč, da bi bil Gregorčiča okradel. Dobili smo o tem točna pojasnila. Za sedaj pravimo le, da „Narodovi“ uredniki najbolje store, da nikdar več ne izrabljajo Gregorčičevega spomina, da se ne izve, kdo je bil tisti „Narodov“ kričač, ki je Simona Gregorčiča — okradel.

— **Kvalifikacija brez konkurence.** V „Domoljubu“ je bil priobčen neki popravek. Koncem njega je pristavil urednik tega lista sledeče: „Ta popravek smo priobčili zlasti zato, ker gospod F. S. Hladnik pod častno besedo izjavlja, da z dopisom v „Notranju“ ni v nobeni zvezi in da je vsako nedeljo pri sveti maši, kjer se z gledno obnaša.“ Kolikor nam je znano, župan Ivan Hribar ne hodi vsako nedeljo k maši, in zato tudi ne bo voljen v Ljubljani.

— **Ljubljana — v III. razredu aktivitetnih doklad.** Zadnja „Wiener Zeitung“ poroča, kateri uradni kraji so v zmislu zakona z dne 19. februarja 1907. (drž. zak. št. 34) uvrščeni v I.—III. razred aktivitetnih doklad. Po omenjenem zakonu imajo priti mesta s 40 tisoč prebivalci v III., s 80 tisoč v II. in čez 80 tisoč v I. razred. Poleg tega pa je vlada pooblaščen, da sama sme pomakniti, ne glede na gotovo število prebivalcev, nekatera mesta v višje razrede, in to taka mesta, pri katerih vpošteva draginske ali posebne krajevne razmere smatra to za potrebno. Kar se tiče Ljubljane, je vsi avstrijski javnosti znano, da vsled potresa glede draginje konkurira z največjimi provincijalnimi mesti, kar ne samo občuti ljubljansko prebivalstvo samo, temveč to posebno naglašajo tujci, ki si počasi jemljejo pogum posecati našo lepo slovensko metropolo, katere so se vsled znane katastrofe skozi celo desetletje ogibali. Pribilo je to dejstvo tudi že nekaj tozadevnih uradniških shodov. Marsikaka peticija, od tukajšnje deželne

valil dim in poslopje je bilo v plemenu. Vse skoči na noge, kriči in hoče k izhodom. Minister udari s palico ob mizo in vsa družba se neizmerno krohoče.

Vse je bilo samo svatbensa šala: zunaj dvorane so zasmodili nekaj stopov slame.

Ko je nastal v dvorani zopet mir, ni bilo o Atili nobenega sledu več. Odšel je skozi skrivna vrata.

In zdaj je pričela šele prava pojedina, ki je trajala do zgodnjega jutra. — — — — —

Ko je vzhajalo solnce je sedel Orest še za mizo v družbi nekega avarskega kneza. Po dvorani je bilo vse v nepopisnem neredu; večina gostov je skakala zunaj okrog ognjev.

— To je svatba! je dejal Orest. Nikdar je ne pozabimo. Ali rad bi govoril s tem čudaškim možem — kaj je res nemogoče?

— Nemogoče! je odgovoril Avarec, brez potrebe ne zine besede. Kakšen pomen ima, pravi, stati in lagati drug drugemu? — Moder mož je, tudi ne brez dobrohotnosti in brez srca za človečanstvo; zastoj noče prelivati nobene krvi; ni maščevanja željan, ampak rad odpušča.

— Ima kako vero? Se boji smrti?

— Veruje v svoj meč in poklic in smrt so mu samo duri v pravo domovino. Zato živi na zemlji kakor gost, ali kakor da je na potovanju.

vlade toplo priporočana je romala v ministrstva. Zgodilo se je še več. Poslanec Žitnik je bil stavil v proračunskem odseku državnega zbora resolucijo glede Ljubljane. Ta je bila tudi sprejeta, ter sta tako ministrski predsednik, kakor finančni minister obljubila zavzeti se za Ljubljano. Danes pa to dobro, optimistično naše uradniško ljudstvo žalibog lahko toži s Prešernom: „Sem dolgo upal in se bal — Slovo sem upu strahu dal!“ Širili so se vse mogoče vesti glede poročil naše deželne vlade na dunajsko. Uradništvo je imelo tako silno zahrepeneni II. razred že v žepu. A danes je do skrajnosti ogorčeno. Obsedelo je. Razburjeno je po vsi pravici! Merodajni krogi: Deželna vlada in mestni magistrat, pojasnita, kako je s to zadevo! Ali je poslala deželna vlada kako poročilo na Dunaj ali ne, in kakšno je bilo taisto? Na eni strani se čuje, da tukajšnja vlada sploh ni nič, oziroma ni mogla ukreniti. Na drugi strani pa, da je poročala negativno — ker mestni magistrat ni mogel konstatirati za Ljubljano 40 tisoč prebivalcev. Kje torej tiči vzrok? Po uradni statistiki o populaciji zadnjih 30 let (in uradna statistika edino mora biti na vsak način merodajna, čemu bi pač sicer služila) je dandanes daleko čez 40.000 prebivalcev v Ljubljani. Za druga mesta, recimo Inomost, pa tudi ni moglo biti odločilno zadnje ljudsko štetje, ker Inomost je imel takrat za 10 tisoč manj prebivalstva kakor Ljubljana. Če pa so vpoštevali pri tem mestu predkraj Wilten z 12.000 prebivalcev, bi se na vsak način moralo ozir jemati pri Ljubljani na Šiško in Vič. Videti je skoro, kakor da bi vlada bila navlašč pristranska tudi napram svojim uradnikom, ker morajo slučajno siužiti v slovenskem mestu. Istotako ne bi smel mestni magistrat stati na komodnem stališču, češ, da ga to vendar popolnoma nič ne briga. Kaj pa bi bila Ljubljana brez uradništva? Ljubljanca dolga vas! Naš magistrat pa ne le, da ne razumeva svojih dolžnosti proti kompaktni masi in pa slepo mu udanemu razumništvu — sloju uradnikov v najširšem pomenu besede, temveč čujemo, da je ravno isti magistrat skrajno neugodno poročal. Torej pojasnila! Da se morebitnim izgovorom od te strani od početka okrenemo, prav lahko podamo zgled, kako druga mestna zastopstva umevajo tudi kaj storiti za njim ne področeno uradništvo. V seji mestnega sveta dunajskega stavil je dne 15. junija 1906 mestni svetnik Tomola nujni predlog te vsebine, da občinski zastop takoj naprosi vlado, ki naj skoro že reši mnogobrojne in upravičene zahteve državnih uslužbencev. Je bilo sprejeto — pa tudi efekt ni izostal. Tako drugod! Da se pomirijo duhovi, nalijte nam čistega vina!

— **Shod po § 2.** so sklicali nekateri člani pevskega društva „Ljubljana“ v nedeljo dopoldne v Hafnerjevo pivarno. Shod je bil dobro obiskan. Dvorano so do zadnjega kota napolnili člani pevskega društva „Ljubljana“ ter prijatelji društva, brez razlike političnega naziranja. Poročal je predsednik društva gosp. Rado Šturm o edini točki dnevnega reda: uprava „Nar. doma“ in „Ljubljana“. Znano je, da je uprava „Nar. doma“ vrgla „Ljubljano“ na cesto, in sicer iz političnih nagibov. „Ljubljana“ kot društvo ni bilo ne liberalno, ne klerikalno. Ima sicer nekaj članov klerikalnega mišljenja, a ogromna večina njih je protiklerikalnega duha. Društvo je stremilo za edinim ciljem, gojiti slovensko in slovansko pesem. Pri vsaki večji narodni slavnosti je nesebično in požrtvovalno nastopalo neglede na to, ali so jo priredili liberalci ali klerikalci. Obnašalo se je torej, kar je pri pevskem društvu samoobsebi umevno, povsem pravilno in korektno. A vendar ni našlo milosti pri liberalnih matadorjih, ki gospodarijo danes v „Nar. domu“, ker se tudi društvo kot tako njim ni hotelo obesiti za frak. In ker se je drugo pevsko društvo „Zvon“, čigar člani so baje takozvani „narodni socialci“, ponudilo, da prevzame od „Ljubljane“ najete

— Torej kakor kristjani!
— Čudno je le, da je dobil v Rimu pred papežem Leonom tako spoštovanje.

Ali kaj je to?

Zunaj se je razlegalo tulenje, ki se je pričelo najprej v palači a se je razlegalo v kratkem po celem šotorišču.

Pol milijona ljudij je tulilo in slišati je bilo kakor jok. — — — — —

Gostje so popustili pijačo in hiteli iz dvorane. In videli so Hune, ki so plesali, si rezali z noži v obraze in iz prs so se jim izvijale nerazumljive besede.

Pridirjal je Edeko, potegnil je Oresta iz množice za seboj:

— Atila je mrtev! Hvaljen bodi Jezus Kristus!

— Mrtev? To je delo Ildike!

— Ne! Ona je ležala ob truplu, zastrta s pajčolanom in plakala.

— To je njeno delo!

— Da, ali ti divjaki so preoholi in niti ne verujejo, da bi mogel Atila izdihniti pod človeško roko!

— Kakšna sreča za nas!

— Brzo z novico v Rim! Sreča je odprta zdaj, kdor pride prvi! —

prostore, pa je generalni štab liberalcev sklenil, da je „Ljubljano“ spoditi iz „Nar. doma“. Senzacijo je obudilo na shodu prečitano pismo upravitelja „Narodnega doma“, g. nadsvetnika Sveteka, ki pravi, da je „Ljubljana“ vedno točno izvrševala svoje dolžnosti, da je njemu žal, da se je sedaj tako moralo zgoditi, a da je odpovedati moral na povelje višjih činiteljev. Poznamo te činitelje! Na shodih se na prsa trkajo ter s prepričevalnim glasom kričijo: mi smo svobodoljubi, svobodomiselnici, a pri tem so v resnici zatiralci vsakega drugega prepričanja, uničevalci vsake svobodne misli. Oni torej niso mogli drugače delati kakor so; pokazali so pravo svojo naravo, katere edino ne morejo udušiti. Nam je prav tako. Le tako naprej, kopljite sami sebi grob, ga vsaj drugim ne bo treba. „Ljubljana“ je dobila zavetišče v „Unionu“.

— **Veliko stavbišče** za 160.000 kron, ležeče ob Dunajski cesti v Ljubljani, na mestu stare bolnice, je kupila klerikalna „Ljudska posojilnica“ od slovenskega milijonarja Ivan Gorjupa, lesnega veletržca na Beki in v Trstu. Kakor se govori, namerava zgraditi „Ljudska posojilnica“ tam svoj lastni dom. — V zadnjem času sploh klerikalci v Ljubljani vstrajno, če tudi zelo na tihem, napredujejo. Posedujejo že tudi najlepši hotel na celem jugu!

— **Mrtvo dete Židov.** Mrtvega otroka je pripeljala v Ljubljano minuli torek z vozom neka ženska iz Črne pri Kamniku. Otrok, šesttedenski deček, je umrl naravne smrti še doma, a ker so starši židovske vere, so se bali, da bi ga doma ne hoteli pokopati in ga je mati v spremstvu neke ženske pripeljala v Ljubljano, da ga pokopljejo na tukajšnjem protestantskem pokopališču. Ženske so v nekem prenočišču imele truplo celo noč pri sebi in šele zjutraj sta naznanili zadevo oblastvu.

— **Nabori.** Češki listi pozivljajo mladeniče, naj grejo k naborom tišje, brez hrupa in vriskauja. Misel ni nova, a pozdraviti jo je najiskrenejše. Zdaj pride zopet čas naborov. Imelo se je od nekdanj za nekaj ponos, iti k naborom s primernim kričanjem, ob zvokih harmonike in s pošteno opico. Ne moremo dosti grajati takega obnašanja. Nabor je najtežji davek, ki ga plačujemo, krvni davek; nabor, pomislimo li na vse, kar je z njim spojeno in kaj je njegova posledica, je preveč gniljiv čin, preveč tragičen, kakor da bi se ga moralo in smelo slaviti. Ta poduk priporočamo tudi našim slovenskim mladeničem. Premislite pravi pomen naborov in vzdržujte se vsake njegove „proslave“.

— **Domžalskega župana** je dolgo časa varoval „Sl. Narod“. Domžalski župan je sicer liberalce starega kalibra in zato je bil pri urednikih „Sl. Nar.“ nedotaknjen, dasi je nešteto krat počenjal tako občinsko politiko, ki ni bila drugega nego podpiranje tam naseljenih tujcev-Nemcev v škodo Slovencev-domačinom. Zato je prejel mož tudi častno kolajno, ko je bil na Slovenskem še nemški predsednik baron Hein. Toda kako, da napade zdaj naenkrat „Sl. Narod“ vendarle tega župana. Ker je postal čez noč klerikalec. Potaplja očlo ladjo zapuščajo podgane in vsakega dezerterja od liberalne zastave prime „Sl. Narod“ prav brez pardona. Kako ni prijel grofa Barbota — ki ga je še nekaj prej tako štivil! Radovedni smo le, kaj poreče zdaj „Slovenec“ k temu svojemu najnovejšemu pristašu, ki ga je lani še tako neusmiljeno napadal, malodane v vsaki številki.

— **Liberalci** ne postavijo v radovljiškem okraju svojega kandidata. Pač pa so postavili soc. demokrati kandidata dr. Antona Dermoto. Dr. Dermota, doma iz Železnikov na Gorenjskem, je znan kot delaven mož.

— **Gregorčičeva slavnost.** Po lepo uspelem Gregorčičevem večeru v Škofji Loki napravi tudi kranjski Sokol Gregorčičevo slavnost. Vrši se 14. aprila t. l. zvečer v telovadnici Sokola.

— **Ljudska knjižnica v Radovljici.** Radovljiška javna ljudska knjižnica izvrstno napreduje. Vsak teden se razposodi do 70 knjig. Knjige prav pridno prebirajo tudi kmetski ljudje iz bližnje in daljne okolice. Kakor se čuje, se misli poleti napraviti veselico v velikem obsegu v korist tega velevažnega kulturnega podjetja.

— **Nepravilnost pri snazenju puške.** Ivan Potočnik iz Begunj je snazil svojo puško. Pri tem se mu je le-ta sprožila. Strel je šel Potočniku v levo roko in jo tako poškodoval, da je moral iti v deželno bolnišnico.

— **Pasja steklina** se po Pivki na Notranjskem močno širi. V Rakitniku je ustrelil orožnik gosp. Šimak iz Postojne steklega psa. Ta pes je obgrizel že mnogo drugih psov v Matenji vasi in Rakitniku. Posestniki so jih dali takoj postreliti, ker se niso hoteli podajati v nevarnost vsled morebitne steklosti. — Pes je stekel tudi v Trnovem in popadel šest otrok. Ravno tako je stekel pes v Klenku pri Janezu Pirgoviču po domače Brnc in popadel gospodarja. Moral je na Dunaj po zdravje.

— **Otroci in ogenj.** V Toplicah pri Zagorju na Kranjskem je mati pustila otroke same doma. Eden vzame žveplenke in prižge drugemu obleko, da se je opeknel in umrl. Tako je, če so stariši neprevidni! — V Št. Petru pri Gorici sta kuhala juho bolnici Er. Droč devetletna Marija Blažica in sedemletna Emilija Silič. Siličeva je prišla preblizu ognja, začela jej je gorjeti obleka. Dekle je drugi dan na opeklinah umrlo. — Za opeklinami je umrl

blizu šest let stari Franc Batistič v Ivanjem selu pri Cirknici. Padel je v kotel, v katerem se je kuhalo za prašiče.

— **Žrtve svojega poklica.** V premogokopu v Trbovljah je padla na rudarja Franca Smodiča tolika plast premoga, da so ga mrtvega izvlekli na prosto. — Ko je 6. t. m. peljal postiljon Fran Škrjanec pošto iz Rakeka v Novo vas in na Bloke, mu je na klanec iz Grahovega do Bloške police najbrž spodrsnilo, da je padel pod voz, kjer je dobil take poškodbe, da je kmalu nato umrl. — V soboto si je pri sekanju drv zlomil v gozdu 80 let stari posestnik Pavel Žnidaršič iz Cerknice pri Ložu desno nogo. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico. — Na 60 letnega hlapca Jerneja Mauerja je v gozdu pri Postojni padel s steljo naložen voz, da mu je vlomil prsni koš. Mauer je bil na mestu mrtvega.

— **Prodiranje „Štajerca“ na Koroškem.** Povsod tam, kjer imamo Slovenci v obmejnih krajih samo eno slovensko stranko, ki pomenja v političnem naziranju vedno le nazadnjaštvo, delovanje ptujskega „Štajerca“ (list v slovenskem jeziku izdajan od Nemcev) napreduje, ponekod celo jako lepo. „Štajerc“ prodira! Tako se hvali ta list sam v dopisu iz okolice Vrbskega jezera na Koroškem: „Pred petimi leti sta bila v Vrbski okolici le dva naročnika, zdaj pa jih je že 44!“ — Naše čitatelje utegne zanimati, v kakem žargonu je pisan ta list. Evo primer: „Čimbolj udrihajo ti kutarji po našem listu, temveč naročnikov pridobi. Vedno manj „ovac“ sledi politikujočim fajmoštrom. Kaj to? Ja, poglej „Mir“ in poglej „Štajerca“; vidil hodeš takoj, da lovi „Mir“ le farške gimpeljne in zato mu stoji tudi prvaški dr. Brencelj na čelu.“ (Mišljen je namreč dr. Brejc.)

— **Slovenci propadli.** Pri občinskih volitvah na Vukovskem v Mariborskem okraju so zmagali v vseh treh razredih ponemčeni Slovenci proti Slovincem. Značilno je, da se ni vršil ta boj v znamenju nacionalizma ampak v znamenju napredka in starokopitstva. Nemci so naprednjaki — Slovenci so nazadnjaki in kot taki tudi propadli.

— **Peki pozor!** V večjem kraju na Slovenskem Štajerskem se da v najem pekarija, katera obstoji že nad 30 let. Pojasnila daje „Slovensko obrtno društvo v Celju“.

— **Občinski volilni red** presnovne na Štajerskem. Tozadevni načrt je že izročil deželni odbor zboru. Glasom te predloge se uveljavijo tudi pri občinskih volitvah tajne volitve po listkih. To je glavna sprememba. Nadalje je presnovano dosežanje reklamacijsko postopanje in postopanje pri volitvi župana.

— **Ptujski župan Ornič.** V eni zadnjih sej štajerskega deželne zboru je socialni demokrat dr. Schacherl srdito napadel ptujkega župana posl. Orniča ter mu očital razne umazane stvari. Dr. Schacherl je izjavil, da je vse te umazanosti že očital Orniču graški „Arbeiterwille“, a Ornič ne toži. Dr. Schacherl je izjavil, da je pripravljen svoja očitanja dokazati pred sodiščem. Ornič je izjavljal, da ni tožil, ker so zanj merodajni le ptujski volilci, zahteva pa častno sodišče dež. zboru. Sprejet je bil Wastianov predlog, naj deželni odbor preišče denarno poslovanje mesta Ptuj ter naj o tem poroča dež. zboru.

— **Za govornike na shodih.** V zadnji „Domovini“ čitamo med drugimi sledeče: „... govorniki naj posnemajo sodruga Kristana, ki je zboroval meseca novembra m. l. v Spodnjem Rožu, in sicer v Svečah in v Glinjah. Značilno je namreč za Kristana dejstvo, da se na zborovanje v Svečah, na katerem so bili v veliki večini slov. krščanski socialci, niti z besedico ni dotaknil krščanskih socialcev ni duhovnikov, tako da je žel za svoja izvajanja splošno priznanje, dočim je isti dan v Glinjah v krogu samih sodrugov in naprednih slovenskih kmetov udrihal samo po klerikalcih in farjih; se trkal na prsa, da je „tudi Slovenec“ in tako pridobil marsikaterega naprednega kmeta na svojo stran. Govorniki naj torej predvsem upoštevajo položaj zborovanja in v smislu položaja naj potemtakem govorijo. Z glavo skoz zid se ne pride več, posebno v Spodnjem Rožu bi bil tak poskus popolnoma jalov. V interesu naše dobre slovenske stvari, naj se taktična poteza vpošteva pri vseh zborovanjih, ki se bodo vršila v svrhu državnozbornih volitev.“

— **Vodovod v brežinskem okraju.** Vodovod občine Kapele je preračunjen sedaj na 24.000 K. Deželni zbor je pripravljen dati občini brezobrestno posojilo za ta vodovod v znesku 8000 K, ako bode tudi država prispevala primeren znesek.

— **K položaju učiteljstva na Štajerskem.** Načelnik finančnega in naučnega oddelka v štajerskem deželnem zboru grof Stürgkh je obljubil večeraj deputaciji učiteljstva, da deželni zbor ustreže po mogočnosti njihovim zahtevam. Predvsem se zviša začetna plača od 1000 do 1200 kron, nadalje se pomakne več šol v višji plačilni razred.

— **Volilni boj.** Kandidatom za volilni okraj Brežice Sevnica-Laški trg so postavili zaupniki „Narodne stranke“

na shodu v Zidanem mostu, v četrtek 14. t. m. g. Ferdinanda Roša, deželne poslance in župana v Trbovljah. — „Kmečka zveza“ bo kandidirala v volilnem okraju šoštanj-sko-slovenjegraškem g. dež. posl. Fr. Robiča.

— **Krajevni muzej** misli ustanoviti „Olepevalno društvo“ v Laškem trgu. Društvo ima v ta namen že mnogo predmetov iz rimskih časov in srednjega veka na razpolago. Muzej bo nastanjen začasno v neki privatni hiši.

— **Nesreča nadučitelja.** Padel je nadučitelj Močnik pri Sv. Kunigundi blizu Konjic na Štajerskem zadnje nedeljo na zledenelih tleh pred šolo tako nesrečno, da si je strl nogo nad gležnjem.

— **Nesreči pri delu.** Z železom naložen voz se je prevrnil v Štorjih na delavca Koširja in Štera, katera so težko ranjena prepeljali v celjsko bolnišnico. Prvi je bil poškodovan na glavi, drugi pa na nogi. — Drevo je pobilo delavca Keliba iz Pobreža pri Mariboru tako hudo na pleh, da so ga morali peljati v mariborsko bolnišnico. Tam pa je dobil še vnetje pljuč in je umrl.

Štajersko. Maribor. V Mariboru so ustanovili uradniki gospodarsko društvo za nakupovanje živil, obleke, kurjave itd. Pred ustanovitvijo so moledevali nemški uradniki slovenske, da naj tudi pristopijo temu društvu. Res je pristopilo veliko slovenskih uradnikov. Med trgovci, kjer naj bi društvo kupovalo svoje potrebščine, se je oglasil tudi slovenski trgovec. Tega trgovca so nemški uradniki črtali iz imenika.

Pri ustanovnem shodu, ko se je imel voliti odbor za društvo, je rekel neki zagrizeni nemški profesor, ki ima zelo veliko masla na glavi: „Nur keinen Windischen in den Ausschuß“. In res nimajo slovenski uradniki nobenega pravega zastopnika v odboru. Dolžnost slovenskih uradnikov je, da izvajajo iz tega konsekvence ter izstopajo iz takega društva. „Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.“

Učitelj telovadbe — črevljar iz Nemčije. Na mariborski gimnaziji podučuje telovadbo bivši črevljar, ki je prišel iz „rajha“. Akopram mož še pravilno pisati ne zna, imajo mariborski Nemci in nemškutarji grozen respekt pred tem nemškim izzivačem. On ne pozna razločka med k in g, d in t, p in b itd. V rajhu bi gotovo ostal črevljar. v Avstriji bo pa prišel zato ker je Nemeec, v 8. plačilni razred, ter bo dobil naslov profesorja.

Na mariborski gimnaziji se poučuje letos v poletnem tečaju načrtna geometrija v 6., 7. in 8. razredu. To je velike važnosti za slovenske dijake, ker jim je s tem omogočeno, da lahko po maturi vstopijo na tehniko ali na univerzo. Važno bi bilo to tudi za Ljubljano in za pomnožitev slovenskih tehnikov sploh.

— **Rdeči petelin na delu.** V noči od petka na soboto je nastal požar v vasi Bodrež pri Kanalu, ki je vničil šest hlevov in eno hišo Antona Vidiča. Zgorelo je tudi šest govedi in troje prašičev. Oškodovanih je čvetero drugih posestnikov, vendar so k sreči vsi zavarovani.

— **Travniki pogoreli.** Pri Barkovljah pri Trstu je pogorelo v terek okolo 8000 m² travnikov, Zažgala je iskra iz lokomotive.

— **Gledališče na prodaj.** Italijansko gledališče „Teatro Filodramatico“ v Trstu se proda na dražbi. Izključna cena je 240 000 K. Iz skupička hoče mestna občina zgraditi mestna kopališče.

— **Slovenci in Italijani v Pazinu.** Pretečeni teden izvršile so se občinske volitve za občino Pazin. V tretjem in drugem razredu je zmagala z ogromno večino hrvatska stranka, v prvem razredu pa „italijanska“ stranka s 4 glasovi večine, v kar so ji še za takrat pomagali razni profesorji, nameščeni ondi na italijanski realni gimnaziji. Tudi poprej je imela italijanska stranka v prvem volilnem razredu večino, katera pa se od volitve do volitve krči, da zdaj šteje le še štiri glasove večine.

b) tuje.

* **2000 kandidatur.** Tudi dunajska Preša računi, da si stoji v predstoječi volitvi nasproti 2000 kandidatov. — V zadnji angleški volilni borbi je bilo proglašanih celo blizu 5000 kandidatur.

* **Novi bolgarski ministrski predsednik** Gudev je star 45 let. V sobranju je nastopil prvič pred desetimi leti. Ustreljenemu Petkovu je bil zvest prijatelj.

* **Troje naprednih listov** je ruska vlada zatrla v zadnjem tednu v Moskvi. Listi so zapadli tej usodi, ker so razkrili škandalozne razmere v ondodni vladni upravi.

* **Smrtonosni dvoboj.** Blizu Berolina v neki samoti sta imela dvoboj neki nemški stotnik in neki lekarnar. Pogoji so bili jako strogi: streljata iz pištol na 15 korakov, dovoljenih je troje strelav. Takoj po prvem strelu je padel stotnik zadet v jetra; nekaj ur kasneje je umrl v bolnici. Lekarnarju se ni nič zgodilo. — Kaj je bil vzrok dvoboju, se ne ve, ker se je obojestransko varovala stroga tajnost. Časopisje sodi, da se je šlo najbrže zaradi kake ženske.

* **Kandidatje pozor.** Ker rastejo zadnje čase kandidatje za bodoče volitve tudi med nami Slovenci kakor gobe po dežju, hočemo le-te opozoriti na sledeči dogodek: Tovarnar Lenz, kandidat na Zgornjeavstrijskem, je na nekem volilnem shodu volilcem obljubil, če izvolijo njega svojim poslancem, da ne sprejme nobenih poslaniških dijet (te znašajo pri nas 20 K na dan), ampak prepušča ta denar svojemu volilnemu okrožju. — Ker pa pravi § 3 postave za varstvo svobodnih volilcev: „Kdor namenoma volilnim opravičencem ponudi kako premoženjsko korist, jo da ali obljubi, da ga podkupi s tem za izvrševanje volitev v gotovem z mislu, se kaznuje zaradi tega prestopka s strogim zaporom od 1—6 mesecev“ pozivlja dunajska „Arbeiterzeitung“ državno pravdnistvo, naj nastopi proti temu kandidatu glasom postave. — Če bi to veljalo, bi morala večina slovenskih kandidatov sedeti v strogem zaporu; kaj vsega ni že obljubil dr. Šusteršič, dr. Korošec, Kregar in — Gostinčar!

* **Turčija pomnoži** svoja armadna kora v Salonikih in Adrianopolju za več novih bataljonov. V teh dveh korih stoji zdaj 120 bataljonov po 700 mož. Število moštva posameznih bataljonov nameravajo znižati na 500, tako da dobe več novih a manjših bataljonov, ki se jim priklopijo še redifi, t. j. domobranci. Te odredbe so, kakor pravijo turski viri, za vsako eventualnost.

* **Angleški lord Nevill** je obtožen tatvine dragulj. Zamenjal je namreč nekemu draguljarju škatljico z dragocenimi kamni s popolnoma tej slično, v kateri pa so bili le kosci črnega premoga. Škatljica je bila skrbno zapečatenjena. Draguljar ni slutil nič hudega. Nekaj mesecev na to odpre pečate in tako je sprevidel lordovo zvijačo. Hitel je na policijo in stvar naznanil. Ko so ga hoteli aretirati je vzkliknil: „Za božjo voljo, ne storite tega. Imejte oziro z mojo ženo. Jutri prejmete ves denar. To bi se dejalo 20 let prisilne delavnice.“ Proti visoki varščini so pustili lorda na prostem, a se bo moral zaradi svojega čina kmalu zagovarjati.

* **Ponesrečence** vsled razstrelbe na francoski bojni ladji „Jena“ so pokopali z vso slovesnostjo. Sprevod je vodil škof, rakve so vozili na pokopališče municijski vozovi. Vencev je bilo skupno blizu 300. Za krstami so stopali poleg sorodnikov še predsednik francoske republike Faljer, ministrski predsednik Klemanso, več drugih ministrov, senatorjev itd. Pri odprtih grobovih so se imenovani od ponesrečencev poslovili z nagovori. Govorili so tudi razni poslanci. Vse to seveda ponesrečencev ne obudi k življenju.

* **Dvakrat na smrt** obsojena. Nemški sodniki so obsodili neko ženo dvakrat na smrt, ker je dve osebi zastrupila.

Gospodarstvo.

Konferenca ministrskih predsednikov iz angleških kolonij se vrši v Londonu prve dni aprila. Šlo se bo zgoj za gospodarska vprašanja, v prvi vrsti, za posebne ugodnosti angleškemu izdelkom pri uvozu v te kolonije. Angleško blago naj bi plačevalo manj carine, kakor izdelki iz drugih držav. — Ta konferenca je znamenita tudi vsled tega, ker bo na njej zastopano ozemlje, ki je 44 krat večje od Avstroogrške monarhije s 7krat več prebivalci, kakor jih ima naša država.

Tvornica za izdelovanje železniških vozov in strojev v Gradeu izkazuje za pretečeno leto 269.018 kron čistega dobička (proti 1905: 94.811 K). Dividenda se izplačuje po 20 kron na vsako delnoco, t. j. 5%, Lani samo v 2% kih. Torej lep napredek. Tovarna je bila svoj čas last Weitzerja, sedaj pa je izpremenjena v delniško podjetje.

Praška tovarna za stroje nemško delniško podjetje izplačuje za minulo leto 5% dividende proti 4% v lanskem letu. Vsak delničar dobi za svojo akcijo 16 K.

Banca commerciale v Trstu daje svojim delničarjem za leto 1906, na vsako delnico 5 1/2 %.

Bilanca tržaškega Lloydja je letos malo ugodneje izkazana nego je bila lani, ko je imela 1.200.000 kron izgube. Predvsem ni bil lani Lloydov arsenal pasiven, ker je imel polno naročil na tuj račun; voznja v Indijo je vrgla precej čistega, uspeh kaže tudi promet z Dalmacijo. Tudi hočejo osnovno glavnicu nekoliko reformirati v tem smislu, da napravijo iz sedanjih 24.000 delnic v znesku vsaka po 600 K nominalne vrednosti 36.000 novih po 400 kron, tako da zamenjajo za 2 stari 3 nove. Obenem zvišajo osnovno glavnicu za 14.400.000 kron in sicer tako, da izdajo za to svoto 36.000 delnic v zopetnem znesku à 400 K. Oglasiti se je za delnico do 30. junija in je obenem za vsako objavo priložiti takoj 100 kron na vsako delnico.

Priporočajte in širite naš list!

Svoji k svojim! Kupujte samo pri narodnih tvrdkah! Trgovci, ne naročajte blaga pri protislovenskih tvrdkah!